

Ljubljana, 22. junij 2022

PREDLOG ZA NADGRADNJO UKREPOV ZA PODPORO RAZISKAVAM IN RAZVOJU V GOSPODARSTVU TER UČINKOVITI IZVEDBI S5

Spoštovani!

V času korona krize, ki je prinesla s seboj številne spremembe, nekatere med njimi tudi dobre za določene segmente gospodarstva, smo SRIPi 15. 4. 2020 naslovili na MGRT/SPIRIT dokument ***Predlog za nadgradnjo ukrepov, ki naj bi pomagali k učinkovitejšemu delovanju SRIPov in podprli R&R v gospodarstvu.*** Našteli smo 20 ukrepov za dodatno podporo spremembam v poslovanju tako SRIP-ov kot podjetij, potrebnih za vzpostavitev sodelovanja in razvoj novih izdelkov, storitev, procesov in poslovnih modelov.

SRIP-i delujemo na strateškem nivoju, skupaj s partnerji razvijamo strategije razvoja posameznih področij slovenskega gospodarstva, vzpodbujamo raziskave in razvoj in povezujemo partnerje pri oblikovanju skupnih projektov. Naš cilj je z različnimi aktivnostmi in vzpostavljanjem povezav dosegati prebojne rezultate, ki prinašajo konkurenčne prednosti na globalnem trgu.

V duhu poslanstva SRIPov še posebno pozornost posvečamo pogojem, v katerih naši člani razvijajo nove rešitve in zaradi neposredne komunikacije s člani tudi razumemo, kako posamezni ukrepi vplivajo na njihov razvojni in inovacijski potencial.

Zaradi navedenega predlagamo, da se iz osnovnega dokumenta, z dne 15. 4. 2020 še posebej izpostavijo naslednji predlagani ukrepi:

1. SRIP KOT STRATEŠKI SOGOVORNIK PRI OBLIKOVANJU RAZPISNIH TEM (točka 3 v dokumentu iz 2020)

Predlog: Model sofinanciranja raziskovalno razvojnih projektov se spremeni po vzoru Obzorja Evropa, država razpisuje teme, vezane na vsebine akcijskih načrtov (tudi nivo produktnih smeri) z vnaprej znanim proračunom za posamezno vsebino.

Z modelom razpisa vsebin, ki bi jih država podprla z vnaprej znanim proračunom in okvirno višino razpisanih sredstev po vsebinah, ki jih pokrivajo SRIP-i in opredeljeno višino sredstev za posamezno področje bi država strateško usmerila razvojna sredstva na področja, ki jih podpira s trajnostno strategijo pametne specializacije, načrtno bi usmerjala razvoj, SRIP-i pa bi bili tisti sogovornik, ki bo posredoval vstopne informacije pri oblikovanju tem za razpise.

Predlog: Za razvoj produktov iz akcijskega načrta in za multidisciplinarne projekte se uvede nov instrument kaskadnega financiranja, ki ga na osnovi razpisa pridobi SRIP, ki nato usmeri

projekte na produktne smeri. Instrument naj vključuje tudi kombinacije (npr. hrana in krožno, tovarne in krožno, digitalno in zeleno, digitalno in krožno ...).

Po vzoru na razpise Obzorja Evropa se omogoči kaskadno financiranje projektov, ki zasledujejo cilje SRIP-a, kar lahko obsega različne razvojne faze produkta/rešitve. Manjši projekti, krajšega trajanja samostojnih prijaviteljev ali konzorcijev dveh-treh partnerjev bodo omogočili hitre razvojne cikle in povratno informacijo SRIP-om in državi glede kakovosti akcijskih načrtov in produktnih smeri.

Predlog: SRIP-om naj bo omogočeno se prijaviti na nacionalne instrumente, s katerimi bi komplementirali SRIP sredstva.

Omogočiti SRIP-om, da se prijavijo na nacionalne instrumente, s katerimi komplementirajo SRIP sredstva in omogočajo članom izvajanje skupnih aktivnosti, kot so skupinski nastop na sejnih, pomoč konzorcijem pri prijavah na projekte, saj člani pričakujejo organizacijsko in finančno podporo skupinskih nastopov in aktivnosti.

2. JAVNE RAZISKOVALNE ORGANIZACIJE MORAJO BITI PARTNERJI TUDI V PROJEKTIH Z VISOKIM TRL (točka 8 v dokumentu iz 2020)

Predlog: Javne raziskovalne organizacije naj bodo nujni partner v raziskovalno razvojnih projektih, vendar z zadosti visoko stopnjo sofinanciranja, da bodo za to motivirane.

Če želimo resnično povezati znanost z gospodarstvom, je potrebno javne raziskovalne organizacije vključevati v vse faze razvoja do industrializacije, seveda na primeren način. Pri tem se po izkušnjah nivo in kakovost sodelovanja bistveno izboljšata, če javne raziskovalne organizacije nastopajo v projektih kot partnerji s svojim deležem odgovornosti. Sofinanciranje mora biti v tem primeru ustrezno visoko (pri JRO-jih mora biti zaprta celotna finančna konstrukcija), merilo za določanje stopnje sofinanciranja mora v projektih z visokimi TRL-ji izhajati iz tržne dejavnosti (torej prodaje izdelkov in storitev s strani tistih, ki to tržijo in ne prihodkov iz naslova sofinanciranja) ter števila zaposlenih, ki delajo na tržnih projektih. Ponovno naj se uvede vavčer kot kratkoročni mehanizem za promoviranje in sofinanciranje RR sodelovanja ter pretoka znanja med industrijo in JRO-ji.

3. PRIJAVE NA RAZPISE IN POROČANJE JE POTREBNO POENOSTAVITI (točka 9 v dokumentu iz 2020)

Predlog: Uvede se način oblikovanja razpisov po vzoru Obzorja Evropa.

Predlagamo prijave na razpise in poročanje po vzoru evropskih projektov. V letih sofinanciranja evropskih konzorcijev skozi instrumente okvirnih programov, Obzorja 2020, Obzorja Evropa in drugih ostajajo prijavni obrazci nespremenjeni, model sofinanciranja in upravičenih stroškov prav tako, poročanje pa je učinkovito in enostavno. Z modelom razpisa vsebin, ki bi jih država podprla z vnaprej znanim proračunom in okvirno višino razpisanih sredstev po vsebinah, ki jih pokrivajo SRIP-i in

opredeljeno višino sredstev za posamezno področje, bi država strateško usmerila razvojna sredstva na področja, ki jih podpira s strategijo pametne specializacije, načrtno bi usmerjala razvoj. Program, katerega osnova so akcijski načrti SRIP-ov, je znan, roki odpiranja javnih razpisov naj bodo objavljeni vsaj za leto vnaprej, s čimer dobimo stabilen model, deležniki lahko pripravijo bistveno kakovostnejše projekte in jih tudi bolje izvedejo. Rezultat glede na vložena sredstva se bistveno poveča.

4. STOPNJE SOFINANCIRANJA MORAJO BITI VIŠJE (točka 10 v dokumentu iz 2020)

Predlog: Stopnja sofinanciranja naj bo enaka, kot v projektih Obzorja Evropa, torej minimalno 70%.

Sofinanciranje mora biti namenjeno ambicioznim projektom z visoko zastavljenimi cilji (beyond-state-of-the-art), vendar so taki projekti po svoji naravi tudi bolj rizični. Zaradi tega mora država kot pomemben člen v javno zasebnih partnerstvih nujno prevzeti svoj del odgovornosti, kar naj se odraža v višjih stopnjah sofinanciranja. Menimo, da bi morala biti minimalna stopnja sofinanciranja države zato vsaj na nivoju 70% vrednosti upravičenih stroškov, nikakor pa ne bi smeli projektov sofinancirati v celoti (pri JRO-jih mora biti zaprta celotna finančna konstrukcija).

Da bi SRIP-i, kot instrumenti zagotavljanja medsebojnega povezovanja akterjev iz različnih polov, tako v državi kot tudi v tujini, bi potrebovali financiranje, tako imenovanega »hladnega pogona« v višini 3 FTE za vsak SRIP in dodaten 1 FTE za vsako HOM v tistih SRIP-ih, ki imajo v svoji strukturi tudi HOM-e. S tem bi se sprostil potenciali nosilcev mrež, da bi še učinkoviteje povezovali najrazličnejše deležnike in dosegali še boljše rezultate. V sedanjem režimu 50% sofinanciranja si mora vsak SRIP zagotavljati preživetje najprej z iskanjem članov na trgu in posledično intenzivnim tržnjem grozda, nato tudi z delom na dodatnih projektih, s tem pa je ovirano učinkovito izvajanje aktivnosti, ki bi dejansko prispevale k realizaciji ciljev strategije pametne specializacije. Prav tako bi bilo smiselno razširiti nabor upravičenih stroškov (na primer, najemnine) in omogočiti pridobivanje tržnih virov, brez tega, da bi se prihodki nato odbili od prejete subvencije za posamezen SRIP.

5. KATEGORIJU UPRAVIČENIH STROŠKOV JE POTREBNO POENOSTAVITI (točka 11 v dokumentu iz 2020)

Predlog: Pavšal naj se poveča na 25% celotnih upravičenih stroškov.

Velik del stroškov se lahko zaradi zelo omejene strukture upravičenih stroškov pokrije v obliki pavšala, vendar je potrebno ovrednotiti pavšal v odstotku od celotne vrednosti projekta in ne samo od vrednosti vloženga dela. Primer: nakup opreme zahteva delo nabavne službe, ki ni upravičen strošek projekta, je pa nujno potreben strošek. S celotnimi stroški kot osnovo za izračun pavšala bi tak strošek lahko pokrili.

Med upravičene stroške je potrebno umestiti tudi pripravo investicijskih načrtov, najemnine, vzdrževanje spletnih strani ipd.

6. DODATI SISTEMSKO POKRIVANJE DDV v SRIP-ih

Predlog: Doda se sistemsko pokrivanje celotnega DDV v SRIP-ih za vse upravičene stroške.

Prihodki SRIP-ov so največkrat omejeni samo na članarine. Zato predstavlja strošek DDV kot neupravičen strošek zelo velik zalogaj in dodatno obremenitev za vse SRIP-e, kar zmanjšuje učinkovito delo na področjih, za katera so SRIP-i namenjeni. S sistemsko ureditvijo pokrivanja celotnega DDV-ja bi delo SRIP-ov močno olajšali in ojačali njihovo uveljavitev poslovnih modelov na trgu.

7. ZA KONKURENČNOST GOSPODARSTVA NUJNO POTREBUJEMO PODPORO PRI VLAGANJU V OPREMO (točka 12 v dokumentu iz 2020)

Predlog: Pod razumnimi pogoji se med upravičene stroške projektov z visokimi TRL-ji umesti tudi visoko avtomatizirana proizvodna oprema.

Če želimo vzpostaviti vrhunsko proizvodnjo, so investicije v proizvodno opremo nujno potrebne. Pri tem seveda ne smemo podpirati nakupov opreme, ki je standardna in ne prinaša novih rešitev v proizvodne procese, temveč razvoj in nakupe opreme, ki ima integrirane najnovejše rešitve Industrije 4.0, senzoriko, strojni vid, umetno inteligenco, 3D tisk, napredne reaktorske sisteme za surovinsko in energetske učinkovitost... Lep primer celovitega programa je primer iz Italije ([Impresa 4.0](#)), ki je zakonsko vzpostavil pravila, mehanizme podpore in financiranja implementacije industrije 4.0. Pogoji za nabavo opreme morajo ustrezati realnim in operativno izvedljivim pogojem dela z opremo na trgu.

8. ZA PODJETJA BI MORALO BITI SOFINANCIRANO VKLJUČEVANJE V MEDNARODNA ZDRUŽENJA IN MEDNARODNE ORGANIZACIJE PODPORNEGA OKOLJA (točka 13 v dokumentu iz 2020)

Predlog: Članarine v mednarodnih združenjih in organizacijah podpornega okolja so upravičen strošek v raziskovalno razvojnih projektih.

SRIP-i in podjetja morajo biti čim bolj prisotni v evropskem prostoru, za kar je najustreznejše orodje članstvo v mednarodnih združenjih. Članarine so za podjetja velik strošek, za SRIP-e pa predstavljajo lahko tudi visok delež vseh letnih prihodkov. Višja stopnja sofinanciranja članarin s pokrivanjem celotnega DDV bi vzpodbudila in omogočala tako SRIP-om, kot podjetjem, da bi se intenzivneje vključevala v mednarodna združenja, s tem bi dobila dostop do pomembnih informacij o strategijah razvoja, neposreden kontakt s ključnimi razvojnimi skupinami in ključnimi igralci v industriji, možnost sooblikovanja razvojnih projektov in vzpostavljanje strateških

partnerstev. Za SR-e naj bo strošek umeščen v kategorijo osnovnega delovanja (100% sofinanciranje vključno z DDV), za podjetja pa se naj uveljavlja v okviru posameznega raziskovalno razvojnega projekta z navedbo navezave vsebin združenja na projekt (velja seveda načelo enkratnega sofinanciranja).

9. SOFINANCIRANJE VELIKIH STRATEŠKIH (FLAGSHIP) PROJEKTOV (točka 17 v dokumentu iz 2020)

Predlog: Oblikuje se inštrument v obliki stalno odprtega razpisa za sofinanciranje velikih strateško pomembnih projektov javno zasebnih partnerstev in pilotnih projektov.

Za velike prebojne in celovite projekte, ki bi predstavljali preboj tudi na mednarodnem nivoju, in ki bi vključevali vse deležnike, znanost, gospodarstvo in državo, bi potrebovali stalno odprt razpis, ki bi omogočal prijavo takrat, ko bi bil projekt pripravljen. Ocenjeval bi se strateški pomen projekta za gospodarstvo in državo, sofinanciranje bi moralo biti višje kot za običajne projekte sofinanciranja, s tem da je na strani pri JRO-jev zaprta celotna finančna konstrukcija.

Prav tako naj odprti razpis pokriva pilotne projekte, TRL 3-6, ki so trenutno v celoti nepokriti, kot tudi za TRL 7-9 demonstracijske projekte.

10. FINANCIRANJE MLADIH RAZISKOVALCEV V GOSPODARSTVU (točka 18 v dokumentu iz 2020 - naj se nadaljuje)

Predlog: Ponovno se uvede inštrument Mladi raziskovalci v gospodarstvu.

Doktorji znanosti v gospodarstvu predstavljajo veliko dodano vrednost tako za podjetja kot za raziskovalne institucije, ki delajo z njimi, saj obvladajo tako raziskovalni kot industrijski pristop k reševanju problemov in razvoju izdelkov. Ker si mala in srednja podjetja mlade raziskovalce težko finančno privoščijo, bi ta instrument pomagal tudi k dvigu kompetenc, konkurenčnosti, povezovanja in kulture znanja v SME.

11. AVANSI ZA ODOBRENE PROJEKTE SOFINANCIRANJA (točka 19 v dokumentu iz 2020)

Predlog: Za vse javne razpise se uvede možnost koriščenja 20% avansa brez zahtevanih garancij.

Z izplačilom avansa za izvedbo projekta v višini 20% celotne vrednosti projekta brez zahtevane garancije (le-te pokrije država s ciljem vzpodbujanja razvoja), bi omogočili hitrejši zagon in lažjo odločitev partnerjev, da vstopijo v projekt. Za SRIP-e bi izplačilo avansa pomenilo lažje izvajanje akcijskih načrtov, in s tem nemoteno delovanje SRIP-a.

12. VZPOSTAVITEV PLATFORME ZA NAPOVEDOVANJE KOMPETENC (točka 20 v dokumentu iz 2020 – naj se nadaljuje)

Predlog: Pristojno ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve izvaja vzpostavljanje Platforme za napovedovanje kompetenc.

Vlada Republike Slovenije je na 41. redni seji dne 29. 08. 2019 pod točko 1.3 sprejela naslednji sklep: Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti v sodelovanju z Ministrstvom za gospodarski razvoj in tehnologijo, Ministrstvom za izobraževanje, znanost in šport in Službo Vlade Republike Slovenije za razvoj in evropsko kohezijsko politiko začne z aktivnostmi za postavitev platforme za napovedovanje kompetenc, ki naj bi jo upravljalo ministrstvo (MDDSZ) s kompetencami pa polnili SRIP-i. Ker bodo po korona krizi ter v luči zelenega dogovora potrebna nova znanja, mora država čim prej vzpostaviti Platformo za napovedovanje kompetenc za celovito napovedovanje potreb po kompetencah za obdobje 7 let in naprej, ter povezovanje napovedanih kompetenc s sočasnim razvijanjem ustreznih programov izobraževanja in usposabljanja na celotni vertikali.

13. Omogočiti bolj učinkovito sodelovanje med SRIP-i in državnimi institucijami

Predlog: Boljše Opredeliti odgovornosti resorjev in agencij za sodelovanje s SRIP-i in vključiti SRIPe v te procese.

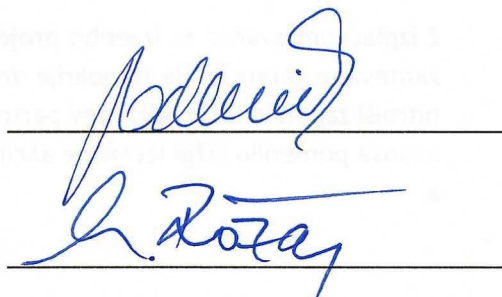
Določiti odgovornosti in kontaktne osebe znotraj resorjev za tesnejše sodelovanje s SRIP-i. Določite mehanizme koordinacije med resorji in agencijami, ki pokrivajo SRIP-e in omogočiti aktivno udeležbo SRIP-ov pri teh aktivnostih. Pri aktivnostih internacionalizacije vzpostaviti ustrezno organizacijo med resorjih in omogočiti promocijo SRIP-ov na mednarodnem nivoju (SPIRIT, MGRT, MIZŠ, MZZ). Omogočiti prispevek SRIP-ov pri nastanku strateških dokumentov, kot so to strategije, akcijski načrti, večletni finančni načrt, in kohezijska sredstva.

Lep pozdrav,

Delovna skupina koordinatorjev SRIPov in horizontale:

Tanja Mohorič, SRIP ACS+

dr. Alenka Rožaj, SRIP ZM

Vesna Nahtigal, SRIP MATPRO

Nina Meglič, SRIP KG

dr. Brane Širok, SRIP PSIDL

doc. dr. Igor Kovač, SRIP ToP

dr. Nevenka Cukjati, SRIP PMIS

dr. Tatjana Zagorc, SRIP Hrana

mag. Monika Lapanja, SRIP Turizem

Flavio Fuart, Horizontala IKT